

INFORMATIE

EIKENPROCESSIERUPS: HUISARTSEN

De Eikenprocessierups is een rups die in eikenbomen voorkomt. Op een groot aantal eikenbomen in vrijwel geheel Nederland kan men in de maanden mei, juni en juli behaarde rupsen aantreffen. Dit seizoen blijkt de overlast ten gevolge van blootstelling aan de brandharen van de eikenprocessierups groter dan afgelopen jaren. Daarbij schiet de capaciteit om de rupsen te bestrijden tekort. De kans dat mensen zich met klachten melden bij hun huisarts is hiermee groter. Hieronder vindt u achtergrondinformatie over de rups, hoe u klachten kunt herkennen en welke behandeling toegepast kan worden.

De eikenprocessierups

De eikenprocessierups is de larve van een nachtvlinder. Ze legt haar eitjes vooral in de toppen van eikenbomen. Vanaf half april tot begin mei komen de eitjes uit. Na een aantal vervellingen, komen de rupsen in groepjes samen. Ze vormen grote nesten op de stam. 's Nachts gaan ze 'in processie' op zoek naar voedsel. Als de rupsen drie keer zijn verveld, krijgen ze brandharen.

Gezondheidsklachten

De brandharen kunnen zich over grote afstand verplaatsen. Bij contact dringen ze gemakkelijk in de huid, ogen en luchtwegen. Dit veroorzaakt binnen een paar uur klachten:

- Huidklachten: heftige jeuk, erytheem (dat meestal verdwijnt binnen 24 uur), later insectenbeet-achtig (soms persisterend tot 4 weken na blootstelling).
- Conjunctivitis, angio-oedeem.
- Luchtwegklachten: loopneus, keelklachten, hoesten, kortademigheid, slikklachten.

Daarnaast komen griepachtige verschijnselen voor als misselijkheid, braken, koorts en algehele malaise. Anafylactische reacties zijn zeldzaam.

Wees bij ernstige oogklachten alert op de eventueel aanwezigheid van brandharen op de cornea.

Behandeling

- Overweeg bij jeuk aloë vera-gel, calendulaemulsie van VSM of mentholgel (0,5-2%).
- Als de lokale effecten zeer ernstig zijn, kan een kortdurende behandeling met corticosteroïde-crème worden overwogen. De effectiviteit is niet geëvalueerd.
- Lokale en systemische behandeling met antihistaminica is te overwegen bij ernstige klachten, hoewel ook hierbij twijfels bestaan over de effectiviteit.
- Wanneer er ernstige systemische effecten zijn, lijkend op een anafylactische reactie, is behandeling conform die van een anafylactische reactie

Wat kunt u uw patiënten (proactief) adviseren?

Handelingsperspectief patiënt

- Om verdere verspreiding van de brandharen over het lichaam te voorkomen en om verergering van ontstekingsreacties tegen te gaan is het van belang de huid goed met water te wassen en de ogen goed te spoelen met water. Eventueel kan men vlak na de blootstelling de huid strippen met plakband om de haren snel te verwijderen. Krabben en/of wrijven moet vermeden worden.
- De brandharen zijn moeilijk te verwijderen uit kleding. Het advies is de kleding zeer grondig te wassen bij hoge temperatuur (60 °C) met water en zeep.

Publiekscommunicatie

Er is voor dit doel voorlichtingsmateriaal beschikbaar (websites, folders en dergelijke) om mensen te informeren:

- GGD website: <https://www.ggdhvb.nl/milieu-en-veiligheid/eikenprocessierups> of <https://www.ggdwestbrabant.nl/milieu-en-veiligheid/eikenprocessierups>
- Thuisarts: <https://www.thuisarts.nl/eikenprocessierups/ik-heb-klachten-door-eikenprocessierups>

Achtergrondinformatie

RIVM richtlijn eikenprocessierups: <https://www.rivm.nl/dsresource?objectid=e679cf74-88f7-4f86-ae89-9dfac55a23fd&type=org&disposition=inline>

Contact

Wilt u overleggen met onze milieu-arts? Neem dan tijdens kantoortijden contact op met Team Gezondheid, Milieu & Veiligheid van de Brabantse GGD'en via: 0900-3686868.